

vens : item omentum vervecinum ca-
lidum &c.

Internè datur \circ amygd. deglutitur
globus bombardæ, q vivus exhibetur,
 q diaphoreticum laudatur. Vel.

R . \circ amygd. dulc. zj .
manna liquid. zj .

Vini malvat. zj . Misc. S. Trāncē.
lein warm auff r. mahl.

Si propter vomitum liceat, singulis ho-
ris detur haustus vini passulati in præce-
denti casu descripti, vel loco hujus De-
coctum laxativum D. Spinæ, vel sequens
ex Barbette.

R . Rad. alb. zj .

Fol. malv m. j.

Senna z .

agaric.

Rhei electi aa. z .

Tamarindor.

Tart. crud. aa. z .

Sem. lini z .

Coque ex Aqua hordei,

R . Colatura z xxv. adde
Syr. diacnicu z ß.
Elect. esuccorofar z vj.
Misc. fiat Apozema.

Sudorifera etiam conveniunt. Hinc de-
tur Sal volatile corn. cerv. ad z j. ac com-
binetur huic vel aliis sudoriferis *opurro*,
absque illis enim hoc non juvat hic. Sic
& Purgantia non volunt exhibere plures
nisi cum sudoriferis combinentur. Sic
potest theriacæ z ß. dari cum aq. fl. sam-
buci, hæc enim sæpius alvum laxat quia
austerum quod nimis tendit fibras corri-
git.

Pro secundo scopo nempe vomitu. Com-
venit aq. menthæ, Craan commendat
 \circ nucistæ ad gr. xij. cum duobus gr. opii
quæ in eadem formula continentur.

CASUS XXXI.

Catarrhus intestinalis.

Juvenula sitibunda, cerevisiam frigidam affatim hausit, ea-
dem nocte corripitur alvi fluxu aquoso in diem aucto,
gravissimos subinde patitur dolores circa regionem epiga-
stricam, putat se gravidam esse, & propterea consilium
anxiè expetit.

Affectum vocamus catarrhum inte-
stinalem, est enim affectus lymphaticus à frigida cerevisia introductus, quæ
poros tum stomachales tum intestinales
obstruxit, & lympham actiorem reddi-
dit.

Glandulæ intestinales irritatæ à sale,
continuo lachrymantur : & humores in
tubulis ventriculi restagnantes dolorem
distensivum quandoque punctorium ex-
citant.

Prognosis indicat huic malo maturè
succur-

Y

succurrendum esse, ne vel abortum patiatur ægra, vel dyenterica fiat.

Sequerites autem scopi observandi sunt: Obstructio glandularum tollenda; Acrimonia lymphæ temperanda; Tonus ventriculi & intestinorum roborandus. Eam in finem datur statim sudoriferum ex C. C. & diaphoretico & unicornu, quod alias in colica pro specifico habetur. Vel

℞. Theriac. rec. ℥j. D. S. Theriac
auffr. mahf.

℞. Theriac. celest. gr. iij.

Fiant. Pill. num. iij D. S. Pillen a. i. m.

℞. Tinct. corallor. cum cera parat. ℥iij.

S. Tinctur davon 20. bis 30. Tropfen/est enim diaphoreticum egregium.

Deinde exhibetur cochleatum mixtura carminativa & mitigativa ex aq. menth. cort. citri, Zedoariæ anisatæ, Card. bened, Tinct. rosarum, opii, Syrup. cydoniorum.

Externè libimentum ex unguento stomachali Carminativo, anodyno commendatur, vel

Aqua masticina cum Spir. vini camphorato, aut theriaca pro emplastro imponatur.

Inter tonum roborantia proderit vinum cydoniorum, aqua N. M. fl. arantiorum, quæ simul ab abortu præcavere possunt.

Quod purgantia omiserim, est, 1. quod non ex infarctu, sed ex alteratione diarrhæa introducta; 2. quia ægra gravis, gravidæ enim melius ferunt sudorifera quam purgantia. 3. Febrem metuit, febres enim melius sudoriferis quam purgantibus tolluntur. Si tamen in Diarrhœa purgare velis.

℞. Pulv. Rhei ℥j.

N. M. gr. iij. Misc. fiat Pulvis.

Vel. ℞. Decoct. tamarind. q. s. infunde per noctem Rhei ℥j. mane ebulliant, tunc.

℞. Colatur ℥ij.

Syr. de cichor. cum Rho ℥vi.

Misc. S. Gelind. Laxir. & Träncklein a. i. m.

C A S U S XXXII.

Dysenteria.

Studiosus circa autumnum pruna largiter comedit, incidit in alvi fluxum cruentum, adsunt ventris tormina, præsertim paulo ante excernendi tempus, pulsus iusto celerior, calor totius acris & febrilis, cibi fastidium, sitis vehemens, anxietas & per vigilia excruciant.

Affectus vocatur Dysenteria, quæ est excretio varii generis humorum plus minus cruore tinctorum, cum alvi torminibus.

Vel est intemperies acris lymphæ intestinalis, cum turbata sanguinis mixture.

Causa

Causa est humor acris rodens substantiam intestinale, præsertim glandulas & tunicam. Vel est sal acre corrosivum, quod nunc foris advenit, nunc generatur in sanguine.

Hic est à causa externa, pruna enim assumit, quæ multo sale scatent, quod caput in fermentatione extollit.

Nonnunquam etiam dysenteria est symptoma ut in febribus.

Subiectum ministrant r. intestina nunc tenuia, nunc crassa, nunc utraque 2. Ex partibus fluidis tota M. S.

Cruor qui excernitur est ex vasis sanguiferis.

Ulcerata intestinorum nunquam vel difficillimè curantur, exinde non putamus adesse exulcerationem in dysenteria benigna, sed in omni maligna adest, quæ secum fert exitum funestum.

Febris oritur quando sal acre corrosivum communicatur sanguini, unde ejus mixtio turbatur & pulsus celerior redditur.

Cibi fastidium advenit, quia ab assumtis fermentum ventriculi depravatum est.

Quia verò sanguis est turbatus mixtione, hinc gradu differunt dysenteria benigna & maligna prout r. intestina tenuia vel crassa læsa, 2. Prout sal acre magis existit.

Prognosis nos docet quod quo febris, cibi fastidium, sitis & anxietates intensiores, eo malum magis periculosum esse.

Et quidem est affectus periculosissimus si à causa interna originem sibi sumit.

Si adest linguæ inflammatio & deglutendi difficultas, absolutè malum lethale est.

Scire possumus intestina tenuia esse læ-

sa, si non statim post dolorem excretio fiat, etiamsi summus adest dolor.

Febris, hæc potest etiam esse à dolore, ubi enim dolor, ibi spiritus magna in copia confluant, & sic turbantur, & per consequens sanguinis mixtio laudabilis perit, vigilæ etiam inferne possunt febrem.

In curatione sal acre mitigandum & eliminandum, sed salia non auscultant purgantibus.

Nisi diarrhœa ab assumptis ortum traxerit, tunc in principio lenè evacuas dari potest, hoc autem statim excipiat sudoriferum, quod aliquoties reperendum, interposito tamen absorbente aliquo & acrimoniam salinam temperante, quò clysteres abstergentes & anodynæ etiam referuntur. Sic

℞. Extracti rhabarb. gr. xv.

Aq. melissæ ℥vj.

Syrup de cichor. cum rhabarb. ℥j.

Misc.

D. S. Laxier. Franc. pro 1. dosi.

℞. Rhabarb. recent. contusi gr. xx, S.

Pulv. pro 1. dosi.

Elapsis sex horis.

℞. Theriac. vel diascord. ℥ij. vel ℥iij.

solve cum aq. bardan. majoris q. l.

adde

Spir. Theriacal. camph. ℥j.

Corn. Cervi comp. ℥ss.

Misc. S. Schwig. Franc. q. 1. m.

℞. Pulv. cordial. pretios.

annon. rubr. aa. ℥ss.

Bezoard. Occident.

unicorn. veri. aa. gr. v.

theriac. caelest. gr. ij.

Fiat. Pulv. D. S. Schwig. Pulver a. 1. m.

Vel

Y 2

℞. The-

℞. Theriaca ℥i.
Aq. Card bened. ℥i℔.
Tinct. Corall. cum cera paratæ
grt. 12.
Misc. S. Schweiß, Franck pro
i. dosi.
Recipe, Lap. bezoar. orient. gr. viij. s̄.
Dives,
℞ diaphoret. gr. xv.
Camphora gr. j. fiat pulv. S. Schweiß.
Pulver pro i. dosi.
Recipe, Terra sigillat ℥j.
Laud opiatu gr. β f. pulv. S. ut ante.
Recipe, Diascord. ℥ij.
aq. C. C. citrat. ℥x.
Mentha ℥ij.
Tinct. Opii grt. vij. Misc. D. S.
Schweiß Franck pro i. dosi.
 Si dolor vel fluxus alvi admodum ur-
 geant, dantur horis vespertinis Pillulæ.
Recipe, Extr. tormentill. ℥β.
Theriaca celest. ℔β.
laud. opiatu gr. v. Fiant. Pill. n. xxxv.
 D. S. Pillen davon 5. a. i. m.
Ad temperandum & absorbendum
Recipe, Aq. Menth. ℥i℔.
Panis c. N M destillat. ℥ij.
C. C. citrat. ℥iij.
Elixir. vite Matthioli ℥j. Misc.
S. Stärckendes Wasser alle Stund
2. Löffelvoll.
Recipe, Aq. Panis c. N. M.
Mentha aa. ℥j.
Carminativ. ℥β.
Cinamomi ℥j.

Decoct. C. C. usqi ℥iv.
Lap. hematites.
Coralliorum ppt. aa. ℥j.
Lap. β ℥j.
Tinct. Opii ℥ij.
Sachari perlati ℥iij. Misc.
D. S. Mixtur alle 2 Stund 3. Löffelvoll:
prius bene agitata.
Clyster abstergens etiam non negligatur
v. g.
Recipe, Juris capitis vervecin ℥vj.
Mellis rosarum ℥β. Misc. fiat enema.
 Vel fiat anodynus, v. g.
Recipe, Lactis chalybeati ℥vj.
Therebinth vitello ovi solut. ℥ij.
Theriaca ℥β. Misc. f. Enema.
 Et re etiam erit, ut externè antifebrilia ex-
 hibentur, & vesicatorium carpis manu-
 um applicetur.
 In diætâ commendatur hordeum ex-
 corticatum Gersten Schlem: pro potu
 decoctum cydoniorum, cui vinum cy-
 daniorum addi potest.
 Vel decoctum galangæ aut C. C. usqi
 propinetur, nec non Tinctura Rosar,
 largiter detur in potu ordinario, vel Tinct.
 Bezoardica crebrius instilletur potui or-
 dinario ad plures guttas.
Abdominis inunctio fiat cum spiritu-
sis, ut aqua carminativa, atq. theriacal,
camphorata.
 Datur species, quæ vocatur fluxus he-
 paticus, sed malè ita vocatur, est enim flu-
 xus hæmorrhoidum, & curatur Otialia-
 bus acidum absorbentibus.

CASUS XXXIII.
Lienteria Coeliaca.

*Infans 7. annorum qui post ablactationem consuevit noctu
sapius bibere, assumpta vel plane non immutata per album
egerit, quandoque immutata in tantum, ut vix amplius
cognosci possint excernit, facies tumida, alvus & abdo-
men durum apparent.*

Patet hunc affectum esse mixtum, mox enim assumpta non cocta egerunt ut in lienteria, deinde non nihil mutata excernuntur & sic referri potest ad coeliacam vel alvi fluxum chylosam.

Causa merito rejicitur in potationes nocturnas, quibus digestio & chylicatio admodum fuere læta.

Hinc accusamus fermenti gastrici inertiam, nec non bilis inertiam aquositatem vel etiam crassitatem & visciditatem.

Videmus in febribus malignis lienteriam symptomaticam facile supervenire nempe quia sal ejusmodi acre ad glandulas circa pilorum sitas defertur, easque irritando citiorem quam par erat descensum alimentorum ex ventriculo producit.

Quod si videamus assumpta esse quidem concocta, sed non separata ab excrementis, tunc accusamus obstructionem vasorum lacteorum &c. & sanguis quia non potest rite volatili dari, hinc mirum non est, quod abdomen durum, faciesque pallida existat.

Hi affectus desinunt vel in cachexiam vel atrophiam.

In Curatione conveniunt omnia, quæ ventriculo grata sunt, quæ bilem acuant; præmissis leniter evacuante ex Rhabarbaro vel lenitivo aliquo aloetico, &c. gr.

Recipe, Tinct. Tartar. cum EE. absynth. vel Tinct. terre japonica, sal. Alemb. cum sal. Absynth. sal. volatil. o. o. tum stomachale, Elixir Viriol. Mysing. EE. amara, ZZ. conditum, Tinct. Corallorum c. Elix. propriet. sine acido, Tinct. & Spir. convuls. c. EE. Carmin. Ved. vel EE. absynth.

Recipe, Spir. Nitri vel. Salis optime dulcificati ℥j. D. S. Spiritus ju 15 Tropfen in Getränk.

Blandiora illa acida conveniunt, ubi Sal muriaticum peccat, vel lienteriae author existit.

Recipe, Elixir propr sine acido ℥℔.

Tinct corallor. ℥℔.

Olei Bals Indici ℥℔ Misc.

S. Magen. Eleatiz ju 15. bis 20. Tropfen.

Conducunt etiam post passum Succolada vel Zingiber conditum.

CASUS XXXIV.

Hæmorrhøis cœca.

Vir 50. annorum conqueritur de lumborum dolore, nullum hæctenus in urina apparuit nephridis signum, circa anum, tuberculum plus minus dolens & cum aliquali calore sentit, alvum plerumque sicciior est cum flatibus, sæpius noctes habet inquietas cum lassitudine totius.

Quoties audimus ægrum conqueri de lumborum dolore totius suspicio occurrit de calculo, sed fallimur.

Vestigium nephritidis est, si in fundo matulæ arenulæ duriores & asperæ reperiuntur, vel quando urina sæpius excernitur cum ardore, vel quando quis habuit parentes nephriticos.

Quod si hæc signa non adsint, videndum an sanguinis fortè restagnatio sit in causa, qualem causam hic adfuisse dicimus ex signis.

Sanguis facilè restagnat in vasis sedalibus circa anum, quia per conatum egerendi sanguis præpeditur in motu circulari, hinc qui alvum semper obstructam habent, illis à pressione tali sanguis restagnat in his vasis. In partu difficili idem fit.

Adjuvat continua sessio, hinc qui sedentariam vitam agunt huic malo sunt obnoxii.

Si aër hic frigidior admittatur, vel partes ani magis aëri exponantur circa egerendi tempus, idem eveniet.

Tuberculum adest, quia sanguis restagnavit.

Dolor &c. quia adest intemperies sanguinis viscida sed acris.

Hæmorrhoides dividuntur in cœcas & fluentes.

Cœcas has esse ex relatione patet.

In Prognosi affectus hic est chronicus, plus molestiæ quam periculi habens, si enim non fluant ex dolore continuo incidit æger in febrem, vel inflammatio & suppuratio supervenit, unde abscessus & fistulæ ani si fluant facilè modum excedunt, & cachexiam vel hydropem post se trahunt.

In Curatione intemperies sanguinis viscida est corrigenda, acris temperanda, obstructio tollenda, dolor sistendus.

His scopis satisfaciunt præmissis præmittendis quæ omne ferunt punctum infus. laxat. ex tol. senn. & rhubarb. item vinum passulatum: post elixir. amar. spir. aperit. Penot. Tinct. & Liq. ☉. cum aliisque chalybeata exhibeantur.

Convenit quoque elix. propr. s. acido largiter assumptum, pilul. pp. sæpius exhibitæ.

ꝛ. Bal-

℞. Balsam. Italicus vulnerar. ℥i℥.
D. S. Wund-Balsam davon etne
Messer spiz voll a. i. m. in warmen
Wein.

℞. Sulphur ar.

℞. Cachect Ludovici aa. gr. iiii.

Salis armoniaci gr. ij. Misc.

Fiant Pulv. D. S. Pulver a. i. m. den-
tur 9. doses pro novem diebus: Superbi-
batur potus Theæ vel Coffe, vel vini ab-
synthitis haustus.

Vel. ℞. Spir. Corn. C. comp. ℥i℥.

D. S. Spiritus zu xv. Tropffen.

Externè ℞. Boli.

album, ovor. q. s.

Fiat cataplasma, applicetur calide, ad-
di potest tantillum Spir. vini campho-
rati, vel fiat focus ex sem. lini fol.
lauri, momord. fl. Chamomill. melilo.
verbasco, vel famosum illud unguentum
de linaria, vel aliud ex mucilag. sem.
cydonior. cum pulv. rad. scrophular.
symphyt. fl. verbasco applicetur.

℞. Unguent. rubri camphorat. ℥j.

pulv. radic. scrophular. ℥ij.

pulv. de verbasco Myns. ℥ij.

o o ovor. ℥i℥.

cera ℥j.

Misc. D. S. Besondere Salbe.

CASUS XXXV.

Affectio hypochondriaca.

Vidua cum in vehementi aestu peregrinasset, siti vexata frigi-
dam hausit, post incidit in inflammationem sinistri hypo-
chondrii, jejuno ventriculo singultit cum crebrioribus su-
spiriis, post cibum dolorifica adest compressio, interdum
anxietas subitanea illam invadit, per intervalla capitis
adest gravitas, alvus difficilis, somnus perturbatus. U-
rina tenuis, alba, menses difficulter fluunt.

Affectio hypochondriaca, nihil aliud
est, quam congeris multorum sym-
ptomatum: suosque natales habet in
ventriculo.

Malè itaque accusatur lien, cum æque
pars patiens sit ac reliqua viscera.

Inflatio sinistri hypochondrii. Est à
frigida, quatenus poros obstruxit, &

cum vapores semper oberrent in corpore
nostro, à præclusis flatibus hic oritur in-
flatio intestini cujusdam non lienis, quia
impossibile est ut lien tam breviter intum-
mescat.

Veteres Practici plus respiciunt ad vi-
scera quam ad fluida, rectori sed contra-
rio modo procedunt moderni.

Jejuno

Iejuno stomacho singultit. Aliàs oritur singultus quàm primum cibum assumpti, sed hic à reliquis assumptorum eorumque acrimonia, quæ agitantur in ventriculo & sic spasmus excitant, ille exoritur.

Suspiria crebriora. Sunt à sanguinis particulis crassioribus, diaphragma vel etiam pulmones trajicientibus.

Post cibum dolorifica compressio adest à nimia distensione ventriculi, vel visciditate fermenti.

Anxietas subitanea ex cruciat, quia sanguis non sibi semper est æqualis, à diverſi generis particulis, hinc est, quod quædam guttulæ alacrius, quædam vero legnius rate ſiant: hinc anxietas subitanea, potest etiam esse à spasmo, sed prima ratio magis placet.

Capitis gravitas. Est ab obstructione tubulorum meningum cerebri.

Alvus difficilis ab adstringente humore acido austero.

Somnus perturbatus ab inæqualitate spirituum animalium.

Urina tenuis, alba, à deficiente attenuatione & debita mixtione salium.

Menses difficulter ſiunt, Ob sanguinis visciditatem.

Causa hujus mali proxima est acidum austero in primis viis, cui accedit intemperies sanguinis viscida.

Prognosis nobis ſiſtit hic malum chronicum degenerans in scorbutum confirmatum, hydropem vel febrem aliquam chronicam. Non raro etiam Hypochondriaci ſiunt apoplectici, icterici, scabiosi, quartanarii.

Curatio dirigenda ad visciditatem & aciditatem humorum.

Visciditas corrigitur aperientibus, diluentibus & solventibus.

Aciditas corrigitur absorbentibus & invertentibus.

Vomitoria juvant hypochondriacos citius quàm purgantia, quæ symptomata leniunt, sed causam morbi sæpius non attingunt: inrere in hoc affectu sæpius cogitur medicus aliquid admittere quod jubet consuetudo, opinio vulgi, superstitio præjudiciaria, quod sana ratio contra verat.

Purgantia interim hic debent esse liquida, sed modo admodum simplici parata, hoc est per solam infusionem, sic

℞. *Fol. ſenn.*

Azuric. aa. ℥ij.

Rhabarb. gr. xxv.

Crem. tart. gr. xij.

Rad. polypod. gr. xv.

Infunde in aqua calida per noctem, mane colat. D. ad ℥iij. vel ℥iv. S. *Lapier. Franc.* a. i. m.

Nec negligantur Pillulæ hypochondriacæ.

℞. *Gummi ammon. cum aceto ppti.* ℥ß.

maſtich. el.

carabes albiff.

limatur. & in alcohol. contrit. aa.

℥j.

myrrh rubr. ℥ß.

trochisc. alband. ℥j.

resin. jalapp.

ſcammon. aa. gr. xv.

o o *macis still.* gr. viij.

Misc. Fiant Pill. num. xxx. deaurentur.

S. *Besondere Milt. Pill.* n. 3. a. i. m.

Superbibatur eis Potus Thæe largiter.

Ad

Ad obstruendum convenit spir. cephal. ad gr. xv. bis de die. Tinct. Tart. EE. Carminativ. wedel. Mixtur. hypoch. c. aq. apertiv. Schröd. vel aq. splenet. ejusdem Schröderi. Sic

℞. *Liquoris Tartari* ℥ss.

D. S. Liquor zu 20. 30. bis 40. Tropfen cum aq. splenet. vel potu ordinario.

℞. *Mixtura hypochondr.* ℥iij.

S. Liquor zu 20. und mehr Tropfen.

℞. *Tinct. aperitiv. Mæbii* ℥ß tingatur

Syr. papav. errat. D. S. Eröffnende

Tinct. ins Getränk zu 20. Tropfen.

℞. *Tinct. Solaris. vel terr. Hassiac.* ℥iij.

D. S. *Milch-Essenz.*

Potenter resolvunt Decocta Lignorum pro eliciendis sudoribus.

℞. *Arcan. duplicati* gr. viij.

cor all. ppt. gr. xij.

Misc. Fiat. Pulv. D. S. Pulver a. r. iii.

Dentur 9. doses pro novem diebus.

Hæc mixtura optimè profuit.

℞. *Aq. carminativ.*

cortic. citri.

aq. Splenetic. aa. ℥j.

Tinct. jalapp ℥j.

Julep. rosac. ℥ß. Misc.

D. S. Mixtur davon 2. gute Löffelvoll.

Infusum antea laudatum laxans repeti potest aliquoties.

In prandio & cœna convenit haustus vini absynthites. Vel spir. ☉ ✱. vel spir. salis refractus in potu ordinario.

Hypochondrio sinistro imponatur empl. Carminativ. vel de Ammoniaco, quod spir. multos exhalat.

Clysteres hic admodum etiam sunt proficui. E. gr.

℞. *Aq. pluvial.* ℥xij.

facum cerevisia ℥ij.

Sapon. venet. ℥j. Misc. f. Enema.

Sed cum morbus diuturnus esse soleat, ablegamus hanc viduam ad acidulas, commune hypochondriacorum solamen.

CASUS XXXVI.

Obstructio hepatis.

Civis conqueritur de gravativo dolore lateris dextri, appetitus est prostratus, fastidium adest & nausea carnisum quarum odorem vix ferre potest, respiratio à motu est difficilior, calor excedit circa vesperam, urina est cruda, alvus ad obstructionem inclinat.

Vocamus hunc affectum obstructionem hepatis ob gravativum dextri dolorem. Morbus hic usque ad eò frequens, ut ab omnibus balnearibus, empiricis, ac agrytis accusetur obstructio,

si non hepatis, saltem mesenterii, lienis aliorumque viscerum.

Nemo melius de obstructione scripsit quàm Etmüllerus, cujus paginae merentur ut legantur & relegantur,

Z

Viscer

Viscera dicuntur obstrui 1. Secundum vasa quaecunque illa sint vel sanguifera, vel lymphatica, vel nervina. 2. Secundum poros & meatus. Verum cum corpus nostrum tantum consistat ex fluidis & vasis fluida continentibus, non opus habemus ut de viarum diversitate sic simus nimis solliciti, fluida enim non obstruuntur, sed obstruunt, hinc omnis obstructio fit in vasis, sive quod idem est in tubulis, poris, vel canaliculis.

Videretur verosimilius vasa sanguifera praesertim majora non tam facile obstrui, cum ex illorum obstructione sanguinis circulus magis deberet laedi.

Hic affectus posset etiam vocari cruditas acida, quia recte dicit Etmüllerus obstructiones viscerum esse ex amectria chyli ejusque vitiosa distributione.

Obstructiones ut plurimum oriuntur vel culpa assumtorum vel ex animi passionibus, sicque semper magis habent rationem effectus vel producti morborum quam causae morbificae.

Gravativus dolor. Est à lymphâ crassa & viscida hepar obstruente.

Appetitus est prostratus à vitioso fermento ventriculi, idem de nausea carniuum.

Gravidæ etiam nausea cortipiuntur, quia menses non fluunt, vasa obstruuntur & sic ventriculi fermentum alteratur.

Respiratio difficilior. 1. quia diaphragma libere moveri nequit ob subjacentis hepar obstructum & aliquo modo tumidius factum 2. quia totus sanguis intemperatus est & ad visciditatem inclinat.

Calor circa vesperam excedit. 1. Quia tunc humores legnitus agitantur, hinc fibrillæ celerius moventur, quæ in motu

tremulo esse debebant. 2. Quia tunc chylus crudus defertur ad cot unde sanguis turbatio.

Urina cruda existit. Ob deficientem resolutionem salium & particularum oleosarum.

Alvus scior ob bilis & succi pancreatici visciditatem, & quia interiora intestinorum mucò nimium obducta sunt.

Obstructiones viscerum sæpius sunt affectus intestinorum, quibus probè repurgatis à flatibus, fœcibus & mucò viscido, bene se habent viscera.

Hic affectus in omnibus conveniunt cum intemperie sanguinis frigida, & eodem modo curatur etiam obstructio lienis, mesenterii, uteri, chlorosis & cachexia mulierum.

Ratione *Prognosis* est morbus chronicus, qui facile degenerat in morbum complicatum, hydropem, cachexiam, scirrhum, quartanam, asthma pituitosum, &c.

Curatio difficilis est partim ob humorum visciditatem, quod in illis corporibus contrariantes sibi fermentationes facile à medicamentis agitatoria vi præditis excitentur.

Consistit autem curatio in humoris visciditatis attenuatione, acidi correctione, ejusdemque evacuatione, quod in præcedenti casu observavimus idem & hic notandum.

Purgantia primò sint in forma liquida, post in forma pilulati. Conveniunt itaque omnia ex *Tart. pilula Tartarea Quercetan.* pilula ex ammoniaco ejusdem, pilul. lactice pilul. de Galbano Sylvii, quibus

bus ꝯ *dulc.* addatur, hinc placent *pilul.*
ex *amoniaco* & ꝯ *dulc.* quas *Craan* ha-
ber.

Interponi debent chalybeata, nisi jam
scirrhus visceris adsit, in tali enim duritie
chalybeata plus nocent, quia nimis exsic-
cant, hinc in macilentis & tempore æsti-
vo chalybeata non semper tutò exhiben-
tur.

Præmissis his sudorifera in usum vo-
canda, nec non serum lactis. c. Tr. ꝯ.
vel mixt. simpl. vel. c. succo *Chazrefol.*
cochlear. *beccabung.* vel

ꝯ. *Tinct. aperitiv.* *Penoti* ꝯij.

D. S. *Eröffnende Essentz.*

ꝯ. *Spir. ❄ci* ꝯij. D. S. ut ante.

ꝯ. *Spir. Tartari compos.* ꝯij. D. S. ut
ante.

ꝯ. *Aq. aperitiv.* *Schröd.*
petroselin. aa. ꝯiiij.

Tinct. ꝯ. cum *vin. malv.* parat. vel
cum *aq. pulviali* ꝯiiij.

malvatic. juniperin. ꝯß.

Syr. aperitiv. vel de 5 *radicibus* ꝯj.

Misc. D. S. *Eröffnendes Wasser* davon
nüchtern 3 oder 4 *Löffelvoll.*

ꝯ. ꝯ *cacheet.* *Ludovici* gr. vj.

arcani duplicati gr. iiij.

Misc. Fiat. Pulv. D. S. Pulver a. r. 12.
dentur 9. doses.

Externè conveniunt Aperitiva, Cat-
minativa, empl. de cicuta, amoniaco,
vel solutio *Sal. Alembicus* in qua destilla-
ta instar epithematis hepatis parti obstru-
ctæ applicetur.

CASUS XXXVII.

Ascites.

*Juvenis à tertiana vix liberatus incidit in tumorem ventris
& pedum cum virium imbecillitate, appetitus dejecto,
pectoris angustia, urina pauca, sed rubicunda & tar-
tarea.*

Hic affectus est hydrops, ascites.
Causa proxima est extravasatio
seri vel lymphæ in cavitatem abdominis
& habitum musculosum pedum.

Febris tertiana potest existere causa
hydropisi, ob culpam regiminis in diæ-
ta, quando æger nimium appetitui indul-
get, vel etiam siti, unde non rarò pori in-
testinorum & ventriculi obstruuntur, va-
pores detinentur, lymphæ viscida obstru-

ctiones parit, & tandem in cavitatem ab-
dominis exstillat.

2. Culpa medicamentorum, quando
nempe styptica, incrassantia, opiataque
nimium adhibentur, unde contumaces
viscerum obstructions oriuntur, & con-
sequenter lymphæ restagnatio.

Virium imbecillitas est à defectu spi-
rituum, sanguis enim laborat intempe-
rie crassa.

Z 2

Appe-

Appetitus dejectus. Adest ob fermentum non satis volat, vel meteorisatum.

Pectoris angustia à compressione diaphragmatis.

Urinarubicunda à copia salium.

Tartarea à copia salis fixi impuri.

In Prognosi. Est affectus chronicus, sed si nulla tussis adsit, sitis non adeò urgeat, post febres ascites superveniens sæpius curatur. Et quoniam hic nulla adest corruptio valorum (sem promittimus reconvalescentiæ, præsertim cum forsitan hic hydrops à potus ingurgitatione nimia, unde videmus mellores faciliè curari. Signa autem periculosa sunt tussis, sitis, summa respirandi difficultas, labia decolorata &c.

In Curatione serum præparandum & foras eliminandum, obstructio tollenda & ante omnia bilis & fermenti ventriculi habenda est ratio.

Interim statim purgans exhiberi potest, quamvis enim purgantia aliàs suspecta, tamen hic ubi à digestionem vitium est, auspicari possumus curationem à purgante, de his purgantibus optimè scripsit Sydenham in tract. de hydrope.

℞. *Electuar. hydragog. Sylv.* ℥℥. solve cum aqua cicbor. D. S. Purgiers
Trancé a. i. m.

℞. *Elect. hydragog. Sylv.* ℥℥℥.
aq. flor. acaciar. q. l. adde
Syrup. de spina cervina vel de spina
infectoria ℥j.
aq. cinamom. ℥j. Misc. S. ut ante.

℞. *Resin. jalapp. gr. xv.* solve cum vitello ovi, adde aq. meliss. ℥vj. Syrup. de spina cervin. ℥℥. Tinct. Tartar. gr. xv.
aq. mirabil. ℥℥. Misc. S. ut ante.

Non inconueniens etiam erit si *absynth. & fol. senn. aa. m. j.* vino infundantur, & mane forti expressione facta in usum veniant.

De purgantibus observandum, si pro voto operantur Medicus audeat pergere potest, sin æger non bene ferat sanius erit in hærete præparantibus Aperientibus.

Ex veterum formulis non contemnendæ sunt sequentes:

℞. *Electuar. de Tamarind. cum fol. senna* ℥℥ *Electuar. Caryocost.* ℥℥℥. *Crem. Tartar.* ℥℥ cum saccharo f. bolus. S. Purgiers Ruchelchen a. i. mahl.

℞. *Rad. Irid florent.*

fœnicul.

Liquirit. aa. ℥iij.

Summitat. absynth. M. j.

herb. Agrimon.

Coterach.

Marrub. aa. m℥.

fol. fen. l. l. ℥℥.

Soldanell. ℥vj.

Sem. cartham. ℥j.

Cordic. Med. Sambuc.

rad. frangul. aa. ℥iij.

Macris ℥j.

Passul. minor. ℥x. Incisa infundantur per 24. horas mensura j. vini. deia exprimantur & filtrentur, Dosis ℥℥. singulis diebus.

Ad incidendum & aperiendum commendantur decocta ex rad. quinq. aperient. rad. Ireos. cortic. sambuc. marrubio, sem. petroselin. fœnicul. cum sero lactis parata, -ita tamen ut evacuationes intermedia nunquam omittantur.

Secundæ

Secundæ indicationi satisfaciunt sudorifera ex rob. ebuli. *aq. veronic.* & *aq. sambuci.* Sed æger debet deduci ad laconicum subtus accenso Spir. vini vel injectis silicibus in decoctum aliquod sudoriferum.

℞. *Tinct. tartari.*

Spir. juniperi aa. ℥ij. D. S. Essentz zu 30. Tropffen.

℞. Spir. Tart. compos. ℥ij.

C. C. compos. ℥j.

Misc. D. S. Essentz zu 30. Tropffen.

℞. Essent. absynth. ℥j.

Spir. Salis armon. Dij.

Essent. macis ℥j.

D. S. Vermischte Bitter, Essentz.

Pro confortatione.

℞. Malvat. juniper. cum spir. junip. par. ℥j.

aq. menth.

fœniculi.

lignorum aa. ℥ij.

Tinct. tartari ℥j.

Misc. S. Mixtur davon öffters 2. Löf. selboll.

℞. *Succi chærefol. rec.* ℥j. D. S. Ost auff 1. mahl in warmer Brüß continuetur per integrum mensem.

℞. *Elect. nostr. antihypochondr.* ℥vj. D. S. Lattweg davon Morgens und Abends einer Welschen Nuß groß. cui superbatur aqua levistici.

Ratione fermenti ventriculi & bilis conveniunt omnia amara v. gr. omnia ex absynth. *Elixir. febril. Myns.* potui ordinario injici debet rad. enul. herb. Carduibened. addita rad. Ireos.

Hæc autem cura continuari debet ad minimum per 7. septimanas, ita, ut nunc purgetur, nunc sudoriferum exhibeatur, nunc amara & aperientia immisceantur, & sic curatur hydrops, nisi substantia viscerum exulcerata jam sit.

NB. Post omnes febres exhibenda amara, plura videantur apud Sydenham, hac cum cautela, ut ejus purgantia ex vitro ꝯ. summa prudentia in usum vocentur; vel fugiantur.

CASUS XXXVIII.

Icterus.

Vir triginta annorum spontanea lassitudine & incipiente lipothymia subito prehenditur. Urina intense flavescit, alvus est adstricta, qui si excrementa egerat sunt cinericei coloris, totiusque corporis ambitus flavo colore tinctus est.

Affectus vocatus icterus. Causa est intemperies sanguinis viscida; hujus vero cause possunt esse variæ v. gr. febres, acida.

Pædominium hic obusent in sangui-

ne flavæ, viscidæ, & amaræ partes,

Lipothymia, est à sanguinis visciditate, unde in corde tirè raterieri non potuit, partim etiã quod pauci generentur spiritus.

Z 3

Exore

Excrementa albicant. Ob visciditatem sanguinis omnia viscera languent, hinc nulla in ventriculo & intestinis digestio.

Prognosis ratione sapius est morbus chronicus, & quo sanguis magis viscidior, eo majus ad curationem requiritur tempus.

Tutior est icterus, si sine febre, inflammatione, calculoque existit.

Si cum calculo tunc dicimus magnam adesse coagulationem terrestrem.

Curatio perficitur incidentibus, attenuantibus & deobstruentibus, Sic

℞. Spir. ❄️ fortiss. ℥ij. D. S. Spiritus zu 15. Tropffen ins Trinken.

℞. Elixir. Propr. ℥ij.

Tinct. tartari ℥i. Misc. D. S. Elixir. zu 15. Tropffen.

℞. Aq. contra Icterus Timai ℥i. 3. mixtur simpl. ℥x.

Syr. de 5. radicibus ℥iβ.

Misc. S. Wasser des Tages 3. mahl 3. oder 4. Löffelvoll.

Purgantia usum habuisse raro observatum est.

Decocta & destillata plus hic præstant quam Elixiria & Tr. quia in majori copia allumuntur. Laudatur sequens,

℞. Rad. rub. tinctor. succis.

Urtic. aa. ℥ij.

fol. Chelidon. maj. m̄j.

Summitat. absynth.

Centaur. minor. aa. p̄j.

Rasur. Eboris ℥ij.

Stercor. anserin. vere collect. ℥ij.

Cinamom. ℥iβ.

Croci ℥β. Coque in ℥x. vini & aquæ Colat. Detur

Timæus à Gyldenlegh habet egregium destillatum, de quo ter de die sumi debent 4. cochlearia. Commendatur etiam Elix. propr. l. acido, Tinct. Tart. Tr. ❄️ spir. ❄️. &c.

Externe Empl. de Cicuta, de Cumino. ungu. aperitiv. vel Martiatum cum succellu imponentur,

CASUS XXXIX.

Scorbutus.

Matrona triginta Et quod excurrit annorum plenioris corporis habitus, conqueritur de diuturna cephalæa, artuum lassitudine, difficili respiratione, cordis palpitatione, maculis rubris circa humeros Et crura, appetitu nunc subito aucto, nunc iterum imminuto.

Hic affectus vocari potest dispositio ad scorbutum. Notaandum est, quod quando multa symptomata nume-

rantur, tunc esse cogitandum de nomine congeriem morborum indicante.

Subjectum est de sexu sequiori, mulieres enim

enim facilius corripuntur scorbuto quam viri, led facilius ferunt scorbuto & minus petulantur quam viri, quia per menstruas purgationes & puerperium magna sanguinis salis fixi & visceri copia absumitur.

Agra pleniori habitu corporis praedita. Ergo jam existit disposita ad cacochymiam, quia corpora succi plena facile cacochymiam contrahunt; Et dubio procul inclinavit ad catarrhum & defluxiones, quia in ejusmodi corporibus succi plenis plus infertur partibus nutriendis quam distillatur, vel per nutritionem consumitur.

Causa est hic Sal acidum fixum & prout illud plus minus corrosivum, eo major gradus aderit malignitatis scorbuticæ.

Colligitur sal illud acidum fixum vel culpa assumtorum, vel culpa aëris inspirati. Hinc est quare incolæ maris sint scorbutici, hinc est quare in obsidione civitatis alicujus epidemicè grassetur scorbuto.

Cephalæa diuturna exerceat. Quia catarrhis fait obnoxia, ubi facilius partes salinæ & visceriores rapiuntur ad cerebrum, quia plures subtiliores partes eò deferuntur, quæ priores secum abripiunt, & cum tubuli meningum admodum angusti sunt hic partes crassiores & fixæ facile ibidem deponuntur.

Artuum lassitudo adest. Ob inopiam spirituum animalium, & humorum per partes solidas circumstantium visciditatem.

Respiratio difficilis. Quia pulmones succumbunt sub onere sanguinis visceri illos transeuntis.

Cordis palpitatio. 1. ab ærimoniam lymphæ cor transeuntis, illudque nutriens,

2. à spirituum discrasia, 3. à sanguinis inæqualitate.

Macula oriuntur à sanguine salino extravasato guttatim subter cutem hospitante.

Appetitus nunc auctus &c. Prout partes plus minus fixæ vel volatiles in glandulis ventriculi sequestrantur.

Prognosis morbum hunc esse pronunciat chronicum, & nisi inveteratus admodum sit, plus alit molestiæ & terroris, quàm periculi.

In Curatione Humores acidi sunt temperandi, visceri volatilifandi.

Præmitti verò semper debet V. S. in scorbuto incipiente, quia demta visceritatis portione reliquum facilius medicamentis attentari potest.

Purgantia, hic nunquam pro voto succedunt si sanguinem attingunt, hinc si eorum terminatur operatio intra primas vias, concedi possunt: v. gr. omnia aloëtica, pilul. Francof. ad ʒʒ. pilul. de Galbano Sylv. num. v. pilul. de ammoniac, tart. pilul. Weiliis à ʒj. ad ʒʒ.

Conducunt quoque optimè portiones laxativæ Dieterweich: & Träncklein v. gr.

ʒ. Decoct. laxat. D. Spin. apud Schrad. ad cochlearia 4 ʒ. 6. singulis diebus.

Diebus intermedis danda sudorifera v. gr. Tinct. ʒ. Elixir scorbuticum spir. diaphoret. Myns. à ʒʒ. ad ʒj.

Inter attenuantia sunt ʒ. alembicus ʒ. vol. ʒ. ʒ. aqua antiscorb. Dornreel. EE. viperin, Zuvelff. Spectant huc, salia, arc. dupl. ʒ. sal volat. CC. secundum Bonekum paratum.

Infusa

Infusa antiscorbutica cum sero lactis
ex anagallis, aqua sic nascunt, raph. sylv.
cede minori, EE. absynth. cum spir. na-

sturt. Elix. propr. cum spir. Alembicus
vel & volat. o o lo.

CASUS XL.

Scorbutus confirmatus.

Literatus ab annis aliquot lassitudine totius & respirandi difficultate laboravit frustra adhibitis pectoralibus, successit inflatio ventriculi cum quotidianis ruētibus, adest cachexia totius, oris graueolentia, dentium mobilitas, catarrhus cum expectoratione materie viscida graueolentis. In cruribus macula subrubra vel etiam livida apparent. Urina admodum rubra est, sed sine calore febrili totius.

TOr & tanta recensentur symptomata, ut facile colligi possit multa viscera huic malo esse obnoxia. Cerebrum enim, thorax, & abdomen cum artubus hoc malo corripuntur.

Observandum duo esse sanguinis & lymphæ principia activa, sal nempe volat. & oleum sive partes balsamicas, siquidem ab horum legitima dispositione crasis sanguinis & lymphæ dependet.

Videmus hoc in urina, si partes salinæ & oleosæ sint combinatæ, verùm si vel sal vel oleum qualitate vel quantitate excedant varia urinae est consistentia, odor, sapor, color varius una cum contentis vario modo præcipitatis.

Ita etiam sal in sanguine vel lymphæ peccat quantitate vel qualitate; Quan-

titate si peccet, lymphæ erit nimis terosa & ad nimium motum, vel ad erraticam effervescentiam apta: si qualitate peccet crassitie, nempe sanguis & lymphæ erunt plus minus acres, acidæ austeræ.

E contra si partes oleosæ peccent vel quantitate vel qualitate, humores erunt inflammabiles, vel facile rancorem contrahent.

Scorbutus maximam habet affinitatem cum lue venerea, ut qui unius probe cognoverit naturam & indolem, de alterius quoque causis facile differere possit.

Oritur verò scorbutus vel ab assumtis vel ab aëre.

Quod causam proximam attinet dicimus esse lympham actiorem, deinde enim sanguis & spiritus animales inficiuntur.

Quæst.

Quæst. An humor scorbuticus sit viscidus?

Re. Omnes humores in scorbuticis ad coagulationem quidem esse pronos, verum distinguendum inter effectum & productum. Causa effc. consistit in habitu vel plus minus acri vel austero. Qui halitus vel vapores referant poros aliarum partium, ut lymphæ eos facile ingredi possit, hinc lymphæ redditur mucilaginosa & viscida. Si spiritus affanditur spirit. citri, tum amittit fluiditatem & mucilaginosam acquirat consistentiam.

Putamus acidam cruditatem esse scorbuticam causam, cum nunquam ventriculus insons in hoc malo repetitur.

Non malè scorbutus comparari potest cum senio: in senibus sal volatil. depreffum est, pauci spiritus generantur, lymphæ acris caput extollit, unde multa symptomata.

Lassitudo adest. Quia lymphæ inclinât ad restagnationem.

Respirandi difficultas. Partim culpa sanguinis, partim spirituum animalium.

Inflatio molestat ob obstructionem pororum intus foras spectantium: In omni fermentatione halitus reperiuntur, qui per poros in auram abire debebant sed sunt obstructi.

Cachexia exoritur à lymphæ.

Oris gravolentia à gingivarum putredine.

Dentium mobilitas ab acredine lymphæ.

Catarrhus &c. à vitio lymphæ & ranciditate humorum circulantium.

Urina rubra sed sine calore febrili Est à copia salium, non autem ex turbata sanguinis mixtione.

Erit igitur hic affectus scorbutus confirmatus ob sedentarium vitæ genus non parum exasperatus, & propterea curatu erit difficillimus, præsertim in ætate senili, cum omnes qui ex senio moriuntur, moriuntur etiam ex scorbuto.

Pro curatione, commendantur illæ, quæ blandiori sal volatil. abundant, & cum paucæ gutturæ non satisfaciunt, præstant destillata, infusa, electuaria.

Inter evacuantia primarum obtinent sudorifera blandiora: Itaque

Re. Rad. Ari.

Trifol. fibrin.

raphan. sylv.

acetosa aa. ℥vj.

herb. fumar.

nummular.

Nasturt. vtic.

Sedi minoris aa. ℥ss.

Summitat. pini ℥j.

Corticum capparum.

Tamarisc. aa. ℥ij.

Maceris

Cinamom. aa. ℥ss. infunde per noctem in sero lactis calido, mane facta expressione coeantur. Colat. ℞. ℥vss. adde spiritus nasturtii ℥ij. S. Besondern Scharbuck's, Franck Morgens und Abends ein Glas voll.

Re. Sal volatil. C. C. ℥i. S. Im ersten Franck ein Messer spitze voll in prandio & cœna. Vel per diem sumatur ℥j. Neque etiam minoris effectus erit infusum Theæ cum radice armorac, & cochlear. vel ruta murar. nasturt. hortens. aut trifol. fibrino, factum. Vel

Aa

Re. Succ

℞. Succinasturt.

Beccabung.

cochlear. aa. ℥ij.

Seri lactis cum tantillo seminis ani-
si correct. ℞. ij. m. exactè S.
Wolck:n vor etliche Morgen.

℞. Aq. antiscorb.

Splenet. Schröd, aa. ℥ij.

EE. Pini ℥ij.

Elixir. antiscorb. ℥j. Misc. S. Mix-
tura antiscorbatica Morgens und

Abends 2. 4. 8. 12. voll: quæ egregia.
Reliquæ formulæ peti possunt ex doctri-
na de hydrope, ictero. & obstructione he-
patis.

CASUS XLI.

Mixtio cruenta.

*Puer facie pallidus valetudinarius duodecim annorum de-
jectum patitur appetitum, urget sitis, urina quam reddit
cruenta est, nullus tamen lumborum percipitur dolor.*

Appetitus dejectus adest. Ob nimi-
am lymphæ stomachalis aquosita-
tem, salia enim hærent in glandulis ven-
triculi obstructis.

Sitis urget. Quia tubuli faucium sunt
obstructi & lymphæ ad ambitum corpo-
ris potius defertur.

Urina est cruenta. Quia salia remo-
ram passa in renibus tenellula vasa san-
guifera erodunt, ut sanguis sub formâ
sanguinis deveniat ad pelvim & urete-
rem. Ob hanc causam cachectici sunt
hæmorrhagiæ narium obnoxii.

Omnis hæc de calculo suspicio eximi-
tur, quia nullus adest circa lumbos dolor.

Affectus ergo rectè nominabitur mi-
xtio cruenta.

Mixtio præternaturalis est triplex, vel
est cruenta, vel purulenta, vel pilaris.

Prognosis notat morbum hunc curatu
esse difficilem, & satis periculosum, si
enim sanguis in viâ à renibus ad ureterem

grutescat, urinæ suppressionem pro-
ducit.

Curationis scopi sunt

1. Ut sanguinis spiritum assentia juvetur, id
quod temperatis stomachicis & su-
doriferis obtinebimus.
2. Ut acrimonia salium obtundatur per
mucilaginosâ, balsamicâ & oleosâ.

Ergo pro his scopis adimplendis com-
mendamus decoctum contra miltionem
cruentam *Mynsichti* bis de die sumtum.
Vel aliud decoctum vulnerarium, ex *Iva*
artetica, *agrimonia*, *millefol. rad. consoli-*
lid. maj. tubtitui potest.

Porro nihil obstabit quo minus *Elix.*
propriet. s. acido c. EE. absynthii & o. o.
macis in usum vocemus, quæ enim de vi
aperiendi oscula vasorum dicuntur, nugæ
sunt. Aliquando insequi potest hæmor-
rhagiâ, quia aloëtica sanguinis intemperi-
em viscidam corrigunt,

℞. Tinct.